

สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์

ผลผลิต : พัฒนาศักยภาพด้านปศุสัตว์

กิจกรรมหลัก : พัฒนาปรับปรุงพันธุ์สัตว์

กิจกรรมย่อย : ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการปศุสัตว์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. หลักการและเหตุผล

กลุ่มจังหวัดในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ที่ประกอบด้วยจังหวัดนราธิวาส ปัตตานี ยะลา สตูล และสงขลา เกษตรกรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามและประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลักโดยจะเลี้ยงสัตว์ผสมผสานควบคู่ไปกับการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ สัตว์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่จะเป็นชนิดสัตว์ที่สอดคล้องตามหลักศาสนา ได้แก่ แพะเนื้อ แพะนม โคเนื้อ เป็ด และไก่ เป็นต้น ลักษณะการเลี้ยงจะเป็นการเลี้ยงแบบหลังบ้านใช้พื้นที่ว่างในสวนยางพารา สวนปาล์ม และสวนผลไม้เป็นพื้นที่เลี้ยงสัตว์ ใช้วัสดุเหลือจากฟาร์มและท้องถิ่นเป็นอาหารสัตว์มุ่งเน้นเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเป็นหลักและส่วนที่เหลือจะนำมาจำหน่ายในตลาดชุมชนดำรงชีวิตตามหลักศาสนาและแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายหลังเกิดสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่รัฐบาลได้กำหนดนโยบายให้เร่งรัดการส่งเสริมพัฒนาอาชีพอย่างเป็นระบบมากขึ้น โดยการเพิ่มปริมาณปศุสัตว์ในพื้นที่ขยายขนาดฟาร์มเลี้ยงสัตว์ให้เหมาะสมกับขนาดครัวเรือนเกษตรกรฝึกอบรมความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

รวมทั้งดำเนินกิจกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงทั้งในด้านการปรับปรุงพันธุ์ การเพิ่มปริมาณอาหารสัตว์ และการควบคุมป้องกันโรค ตลอดจนการเชื่อมโยงผลผลิตสู่ระบบการตลาด เพื่อรองรับความต้องการบริโภคในพื้นที่พัฒนาสู่ระบบการผลิตเชิงการค้าและรองรับอุตสาหกรรมฮาลาลและการส่งออกที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ปรับรูปแบบการเลี้ยงสัตว์ที่เป็นแบบต่างคนต่างเลี้ยงมาเป็นระบบกลุ่มอาชีพที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างพลังต่อรองรับสร้างระบบเครือข่ายเชื่อมโยงกับผู้เกี่ยวข้องทั้งในด้านการผลิต การตลาด และสุดท้ายนำมาซึ่งความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือนและชุมชน มีสินค้าปศุสัตว์เพื่อรองรับกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีอย่างเพียงพอ มีรายได้ที่มั่นคง สร้างความมั่นใจและความเข้าใจที่ดีในหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ รวมทั้งนำความสงบสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างยั่งยืนในที่สุด

ดังนั้น เพื่อเป็นการรองรับนโยบายดังกล่าวกรมปศุสัตว์จึงได้จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้งบประมาณประจำปีและงบประมาณตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีในครัวเรือนตามแผนงานลงทุน เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตในระดับชุมชนและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (แผน TKK) โดยประกอบด้วย 3 กิจกรรมหลัก ดังนี้

- กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงสัตว์ปีก
- กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงโคเนื้อ
- กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงแพะ

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อพัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพของหน่วยบริการผสมเทียมให้ครอบคลุมและรองรับเกษตรกรได้อย่างทั่วถึง
- 2.2 เพื่อปรับปรุงพันธุ์และเพิ่มปริมาณโคเนื้อและแพะโดยการผสมเทียมในพื้นที่ภาคใต้
- 2.3 เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับอาชีพการเลี้ยงโคเนื้อและแพะ สร้างรายได้เสริม ยกระดับฐานะและความเป็นอยู่ให้กับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ผลผลิต (Output) ระดับกิจกรรม/โครงการ

- 3.1 จำนวนปศุสัตว์พันธุ์ดีที่ผลิตได้ด้วยวิธีเทคโนโลยีชีวภาพ 13,820 ตัว
- 3.2 น้ำเชื้อสัตว์พันธุ์ดี 5,000 โดส เป็นน้ำเชื้อสัตว์จากพ่อพันธุ์ที่ผ่านการคัดเลือกตามมาตรฐานของกรมปศุสัตว์

4. ผลลัพธ์ (Outcome) ระดับกิจกรรม/โครงการ

จำนวนปศุสัตว์พันธุ์ดีที่ได้รับการขยายพันธุ์และปรับปรุงพันธุ์ด้วยวิธีเทคโนโลยีชีวภาพ เพื่อช่วยเพิ่มผลผลิต (เนื้อและนม) รายได้ และลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร อีกทั้งยังตรงกับตามความต้องการของตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI)

- 5.1 จำนวนสัตว์พันธุ์ดีที่ผลิตได้ด้วยวิธีการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพ
- 5.2 จำนวนน้ำเชื้อสัตว์พันธุ์ดี

6. ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานโดยละเอียดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6.1 สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์

6.1.1 การจัดทำแผนการปฏิบัติงานผสมเทียม สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์มอบหมายศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพ สงขลา กำหนดแผนการปฏิบัติงานผสมเทียมในพื้นที่รับผิดชอบ คือ สงขลา (จะนะ, เทพา, นาทวี, สะบ้าย้อย) ปัตตานี ยะลา นราธิวาส

6.1.2 ดำเนินการนิเทศ ติดตาม และแก้ไขปัญหาการผสมเทียมของสถานีวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีการผสมเทียม (ศูนย์วิจัยการผสมเทียมฯ) และหน่วยผสมเทียม (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด)

6.2 หน่วยปฏิบัติ

6.2.1 ศูนย์วิจัยการผสมเทียมฯ สงขลาสนับสนุนน้ำเชื้อแช่แข็ง ไนโตรเจนเหลว และวัสดุผสมเทียมให้กับสถานีวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีการผสมเทียม (ศพท.) และหน่วยผสมเทียม (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด)

6.2.2 ศูนย์วิจัยการผสมเทียมฯ สงขลา รวบรวมผลการปฏิบัติงานการผสมเทียม การติดตามลูกเกิด และอื่นๆ เพื่อรายงาน สทป. และสำนักปศุสัตว์เขต

6.2.3 ศูนย์วิจัยการผสมเทียมฯ สงขลา ดำเนินการผลิตตัวอ่อนและการย้ายฝากตัวอ่อน พัฒนาและให้บริการเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิตตัวอ่อน การย้ายฝากตัวอ่อนในโคนม โคน้ำ โคเนื้อ กระบือ แพะ แกะ และปศุสัตว์อื่นๆ

6.2.4 ศูนย์วิจัยการผสมเทียมฯ สงขลา ดำเนินการจัดการปัญหาระบบสืบพันธุ์ การให้บริการผสมเทียมพบว่าโค กระบือ แพะ และแกะของเกษตรกรจำนวนมากมีปัญหาการผสมติดยาก ฉะนั้น จึงมีความจำเป็นต้องมีหน่วยปฏิบัติการศึกษา วิเคราะห์ปัญหาระบบสืบพันธุ์ในระดับรายฟาร์ม บริการตรวจท้องแม่โค กระบือ แพะ และแกะ พร้อมทั้งแก้ไขจัดการปัญหาด้านสุขภาพสัตว์และการผลิตสัตว์ของเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบ

7. แผนภูมิความเชื่อมโยงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและขั้นตอนวิธีปฏิบัติงาน

